

1.6.2021

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Valtiovarainministeriön lausunto hallituksen esityksestä laiksi ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista, HE 70/2021 vp

Esityksen mukaan valtion virastojen ja kuntien henkilöautohankintojen painottuminen sähkökäyttöisiin ajoneuvoihin tai lataushybrideihin johtaisi vuositasolla hankintakustannusten 19 %:n nousuun. Valtion virastojen osalta tämä tarkoittaisi n. 2 milj. euron lisäkustannusta ja kuntien osalta n. 3,3 milj. euron lisäkustannusta. Esityksessä todetaan kuitenkin, että vaikka sähkökäyttöisten ajoneuvojen tai lataushybridien hankintahinta olisi normaalia korkeampi, tulisi se kompensoiduksi sähkökäyttöisten ajoneuvojen alentuneiden polttoainekustannusten ansiosta. Kuorma-autojen ja linja-autojen suorien hankintojen osalta taloudelliset vaikutukset arvioidaan maltillisiksi, sillä hankintojen määrä on vuosittain vähäisempi ja koska velvoitteet voidaan täyttää näiden osalta myös käyttämällä biodieseliä fossiilisen dieselin sijaan. Vaatimukset voisivat näiden osalta lisätä polttoainekustannuksia eikä hankintakustannuksia.

Esityksessä todetaan, että valvonnan järjestäminen ja siihen liittyvä neuvonta vaativat liikenne- ja viestintävirastolta 2-3 henkilötyövuoden jatkuvaa resurssitarvetta. Niukasta julkisen talouden tilanteesta johtuen tulisi säädöksestä johtuvia tehtäviä pyrkiä toteuttamaan priorisoimalla ja kohdentamalla resursseja uudelleen.

Esityksellä ei olisi merkittävää hintavaikutusta taksiliikennepalveluiden hankintaan alueilla, missä alalla on kilpailua ja toisaalta alueilla, missä taksiliikenteen operaattoreilla on käytettävissään tarvittavaa latausinfrastruktuuria. Lisäksi mahdollista taksiliikennepalveluiden kustannusten kasvua pyrittäisiin helpottamaan vähimmäistavoitteiden eriyttämisellä alueellisiin erityispiirteisiin, kuten etäisyyksiin, taloudellisiin valmiuksiin, latauspisteiden saatavuuteen ja taksimarkkinoiden tilanteeseen perustuen.

Joukkoliikenneviranomaisista suurin osa täyttää ensimmäisen hankinta-ajanjakson vähimmäisosuudet. Sen sijaan kaupunkiseutujen kokonaiskustannusten arvioidaan kasvavan linja-autojen osalta, mutta vähäisessä määrin eli alle 100 000 eurolla vuosittain. Raskaan liikenteen osalta hankintamäärät ovat niin pieniä, ettei sillä ole merkittäviä kustannusvaikutuksia.

Lakiehdotuksella pyritään edistämään liikenteen päästövähennyksiä kasvattamalla nolla- ja vähäpäästöisten ajoneuvojen osuutta julkisissa hankinnoissa. Toteutuessaan tämä tavoite vaikuttaisi samalla liikenteestä kertyviin verotuloihin, jotka määräytyvät pääosin hiilidioksidipäästöjen mukaan. Esitysluonnoksen laskelman mukaan valtion vuosittain suoraan hankkimista henkilöautoista keskimäärin 120 tulisi olla vuosina 2021 – 2025 joko ladattavia hybridejä tai täyssähköautoja ja kuntien suoraan hankkimista henkilöautoista näiden määrän tulisi olla vuosittain keskimäärin 320. Henkilöautojen verovaikutusten mitaluokasta todetaan kuitenkin, ettei niitä pystytä arvioimaan riittävällä tarkkuudella. Muiden ajoneuvojen osalta vaikutukset verotukseen todetaan vähäisiksi.

Esityksessä on tunnistettu kuntien lisävelvoitteiden kustannusten korvaamis-periaate, joka edellyttää lisäkustannuksien täysimääräistä korvaamista. Koska velvoitteet on tarkoitus eriyttää eri kunnissa erilaisiksi, myös kustannukset kohdistuvat eri tavoin eri kuntiin. Tämä tekee kustannusten korvaamisesta teknisesti haastavampaa kuin tasaisesti kuntiin osuvan velvoitteen osalta.

budjettineuvos

Kati Jussila